

УДК 1.101

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2025.58.20>

ХУДОЖНЯ ТВОРЧІСТЬ ЯК ЗАСІБ ПЕРЕТВОРЕННЯ СВІТУ ТА ДУХОВНЕ САМОВИРАЖЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

Ольга Потішук

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
факультет соціології і права, кафедра філософії
просп. Берестейський, 37, 03056, м. Київ, Україна*

Наталія Франко

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
факультет соціології і права, кафедра філософії
просп. Берестейський, 37, 03056, м. Київ, Україна*

Марина Сторожик

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
факультет соціології і права, кафедра філософії
просп. Берестейський, 37, 03056, м. Київ, Україна*

Стаття присвячена дослідженню художньої творчості як сфери духовно-практичної діяльності людини, в якій відбувається самовираження і самореалізація особистості. У художній творчості людина реалізує свої мрії, фантазії, творче мислення та навички. Творчо обдарована особистість здатна побачити красу в повсякденних речах. Вона відтворює помічені образи у художніх творах, знаходить спокій та релаксацію у творчій діяльності. Художник не тільки відтворює дійсність, але й вкладає в художні твори свої почуття, уміння. У художніх творах завжди можна помітити авторський стиль митця. Людина занурена у мистецтво збагачується духовно.

У прекрасному світі мистецтва людина знаходить натхнення, розширює своє бачення світу та підвищує рівень самосвідомості. У художній творчості розкривається естетичний смак, внутрішній світ особистості. Митець виявляє свою індивідуальність, розкриває думки, почуття, переконання, творчу активність. Мистецтво є важливим елементом нашого життя. Воно сприяє формуванню естетичних цінностей, поліпшує емоційний, психологічний стан людини.

Справжній витвір мистецтва завжди знайде відгук у душі слухача, глядача, читача. І немає значення коли він був створений, до якої культурної доби належить, які образи розкриває, які події описує. У художній творчості реалізується не тільки свобода митця, але й бажання творити разом. Мистецтво формує естетичний смак, допомагає розуміти красу, сприяє вирішенню життєвих проблем.

Прагнення пізнавати світ є природною особливістю людини. Художня творчість виступає засобом пізнання та перетворення світу. Людина не лише перетворює світ, але й розвиває свої здібності. У процесі художньої творчості відбувається саморозвиток особистості.

Ключові слова: художня творчість, художня діяльність, мистецтво, естетичні погляди, людина, краса, прекрасне, свобода, гармонія, дух, духовність, духовна культура, чуттєве, емоційне сприйняття, пізнання та перетворення світу, саморозвиток особистості.

Постановка проблеми. Упродовж історичного розвитку суспільства, людина завжди намагалася знайти прекрасне як у речах, які її оточували, так і створити нові в процесі художньої творчості. Аналіз розвитку художньої творчості зумовив потребу в уточненні існуючих підходів до вивчення цього феномену.

Мета дослідження полягає в аналізі філософської думки минулого, у визначенні ролі художньої творчості в розкритті індивідуально-особистісного характеру людини, впливу мистецтва на пізнання навколишньої дійсності. Для цього необхідно розглянути філософські ідеї мислителів античності, середньовіччя, філософію та мистецтво доби Відродження, Нового часу, естетичні погляди представників німецької класичної філософії, некласичні ірраціональні напрямки, сучасні підходи до осмислення художньої творчості.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Дослідженням творчості як духовно-соціального феномену присвячені праці І. Волошук, В. Жадька, О. Пономарьова, М. Черемського, С. Шандрука та багатьох інших науковців. Творча уява, розвиток творчих здібностей особистості є предметом досліджень Д. Алфімова, І. Волкової, О. Леонтьєва, О. Цибулі. Продуктивний, творчий процес досліджували В. Жадько, О. Матюшкін, Г. Костюк, Я. Пономарьов, В. Моляко, В. Роменець.

Природу мистецтва, естетичні погляди у своїх працях розглядають О. Кучай, Т. Кучай, Л. Левчук, В. Панченко, А. Чичук. Художньо-творча діяльність є предметом аналізу Г. Костюка, Т. Міронової, В. Моляки, В. Роменця та інших науковців. Художня цінність мистецтва розглядається у працях А. Канарського, Л. Левчук, В. Панченка.

Дослідження художньої творчості в історично-філософському контексті потребувало звернення до праць філософів минулого, а саме, Платона, Арістотеля, Августина Аврелія, Томи Аквінського, Ф. Бекона, Д. Локка, Т. Гоббса, І. Канта, Ф. Шеллінга, Г. Гегеля, Ф. Шіллера, представників некласичної філософії – А. Шопенгауера, А. Бергсона, Ф. Ніцше, З. Фрейда, Г.-І. Гадамера, О. Конта, М. Гайдеггера, Ж.-П. Сартра, праць українських дослідників Л. Губерського, О. Морщакової, А. Труханової.

Сучасні мистецтвознавчі практики розглядають Т. Кремінь, Ю. Кремняк, А.-Л. Мафтії, Т. Міронова, Ж. Янко. Проблему естетичних цінностей, естетичну свідомість досліджували Н. Бутенко, Л. Ляшенко.

Виклад основного матеріалу дослідження. Художню творчість розглядають як різні види художньої діяльності, або окремі види мистецтва. Мистецтво здатне виокремлювати та репрезентувати індивідуальний духовний досвід окремої особистості та робити його загальним надбанням людства.

Античність заклала фундамент проблематики художньої творчості. Давньогрецький філософ Платон висуває теорію «ідей» – «ейдосів» - εἶδος. У пізнанні світу та його перетворенні, перед людиною відкривається безліч ідей, які пронизують світ, що її оточує та розкривають його культурний зміст, до якого належить людина. Платон вважає, що завданням мистецтва є виховання людини. Арістотель вводить поняття «мімезис», «катарсис». Від давньогрецької κάθαρσις – очищення. У нього художня діяльність людини це – наслідування природи, відтворення її предметів у різних видах мистецтва.

Через мистецтво, на думку Арістотеля, відбувається моральне очищення та піднесення душі глядача в процесі емоційного переживання. Такий стан філософ називає «катарсис». Катарсис, у теорії Арістотеля, є одним з найважливіших компонентів мистецтва трагедії. Філософ вважає, що катарсис очищує людину від афектів через страх та співстраждання трагедії, або через пізнання краси. На думку Арістотеля, художнє – це здійснене естетичне, в якому художник самостійно створює збірний образ явищ навколишнього світу.

Арістотель розглядає питання про співвідношення дійсного та уявного в мистецтві. Він наголошує на дійсному відтворенні життя, на правдоподібності. Саме поняття мімезис – наслідування («μίμησις»), у філософа й означає відтворення дійсності. Мімезис знаходить своє відображення в природі самого наслідування, коли художник відтворює образи знайомого явища чи предмета.

Арістотель також вводить поняття «ентелехія», грецькою «ἐντελέχεια». В Арістотеля це внутрішня мета руху, яка розкриває механізм, що трансформує невпорядковане в упорядковане. На думку філософа, людина прагне до пізнання та перетворення світу, а також відчуває потребу в його упорядкуванні, а мистецтво дозволяє здійснити побудову гармонійного світу.

Принцип світового порядку утверджується в Платона та Арістотеля в ідеї, розумі, у Піфагора в кількості – числовій гармонії, а гармонія краси близька до гармонії чисел і алгебраїчних значень, які закладені в першооснову й субстанцію світу. У художній творчості людина здатна до самовираження, вона вибудовує активну життєву позицію і, перш за все, людина – прекрасне творіння. Ідеалом греки вважали фізично і духовно досконалу людину. Відтак, центральне місце у творах античного мистецтва займала людина.

Естетичні погляди античності збігалися з культурним, моральним і раціональним життям людини. Вони стали фундаментом для подальшого розвитку естетичних ідей.

На відміну від Античності, яка розглядала такі категорії, як краса, гармонія, середньовічна естетика приділяє увагу категорії «піднесеного», мистецтво підкреслює велич людської душі. В естетичній думці середньовіччя домінує уявлення про фізичну красу як пропорційність форми. Поняття краси є темою роздумів Августина Аврелія, Томи Аквінського. До аналізу прекрасного, Тома Аквінський близький ідеям Арістотеля, його увага спрямована до предметного світу, прагнення цінувати його красу. Він намагається виміряти прекрасне як завершене, яке містить світову гармонію. У всьому сущому, вважає Тома Аквінський, можливо спостерігати різні ступені досконалості, блага, краси. Поступово в період пізнього середньовіччя збільшується увага людини до чуттєвого сприйняття краси, яке далі виразно демонструє доба Відродження.

Доба Відродження ставить людську індивідуальність у центр світогляду. Гуманізм Відродження зосереджує увагу на земному призначенні людини. Особистість стає творцем власного життя. Ця ідея яскраво втілюється в образі митця. У художній творчості він поєднує людське – свої вміння, навички і божественне – ідеї, уяву, талант. Саме така людина стає унікальною, розвиненою особистістю, яка поєднує в своїй діяльності теорію і практику, використовує свої таланти для реалізації творчих задумів – створює мистецтво.

Віра в безмежні можливості людини – головна ідея Відродження. Людина як самодостатня особистість є творцем власної долі. Особистість власною волею творить, подібно Богу-творцю, власний життєвий світ. Вона відчуває себе вільною, обирає діяльність, активну життєву позицію та є відповідальною за свій вибір.

Пафосне піднесення людини в своїх творах підкреслювали художники цієї доби – Леонардо да Вінчі, Тіціан, Рафаель Санті, Мікеланджело Буонарроті та багато інших яскравих митців. Художники і скульптори намагалися використовувати різноманітні прийоми та засоби, щоб відтворити багатогранність життя людини. Доба Відродження утверджувала індивідуальність людини, її гідність, свободу.

Художня творчість Нового часу орієнтується на традиційні категорії естетики, які сформувалися найперше, такі як катарсис, мімезис, міра, гармонія, симетрія. Мистецтво Нового часу відображає різні аспекти людського буття. Проблему людини, її художню діяльність розглядають такі філософи як Ф. Бекон, Т. Гоббс, Дж Локк, Р. Декарт. Художня

творчість Нового часу відрізняється проникненням у психологію людини, внутрішній світ особистості, посиленою увагою до унікальності індивідуального досвіду. У художній творчості використання контрастів кольору, композиції, реалістичного зображення персонажів мало значний вплив на свідомість людини. Мистецтво не лише розвивало здатність до спостереження дійсності, але й активізувало творчий порив, уяву як художника, так і глядача.

Німецька класична філософія зосереджує увагу на здібностях людського розуму, рефлексії. Художня творчість у І. Канта і Ф. Шеллінга розглядається як здібність поєднувати «теоретичний» і «практичний» розум. Кант вважає, що мистецтво є сферою безкорисного духу, воно є не замінним видом діяльності людини. Художня творчість сприяє розвитку уяви, самосвідомості. Сам художник обумовлює оригінальність власних творів, а через емоційне сприйняття в людини починає розгортатись внутрішня рефлексія та зростає зацікавленість у пізнанні мистецтва. Майстри мистецтва також осмислюють його призначення, а це свідчить про те, що культура в цей період знаходиться на досить високому рівні свого розвитку, зокрема, простежується і розвиток свідомості і самосвідомості особистості.

Митці романтизму висунули новий погляд на особистість, побачили в ній безмежні прояви духовного світу, намагалися розкрити «таємницю» людини – проникнути у внутрішній світ особистості. Відмовившись від існуючих правил, вони намагалися дати волю фантазії, розвивали уяву, використовували символ, щоб розкрити багатогранність проявів людської природи. Вони поєднували вигадане і бачене, фантастичне і реальне.

Німецький філософ-ідеаліст Г. Гегель вважає, що людина здатна подвоювати себе в образах зовнішнього світу, які вона створює в процесі художньої творчості. Художній образ містить у собі глибокий зв'язок форми і змісту з яким контактує глядач та дозволяє розкривати людині істину в чуттєвій формі. Прекрасне за Гегелем є втіленням абсолютної ідеї. Мистецтво у філософа, підкреслює А.-Л. Мафтії, є «однією із сходинок проходження абсолютного духу на шляху до «більш вищих форм» – релігії та філософії» [5, с. 20].

Філософ виділяє різні види мистецтва відповідно до кожної історичної доби, розглядає архітектуру, живопис, скульптуру, музику, поезію. Як зазначає А.-Л. Мафтії, мистецтво у Гегеля є «самопізнанням абсолютного духа в формі споглядання, кожна форма мистецтва формується у відповідності з тими суспільними станами та змінами, настроями, які переважають в суспільстві» [5, с. 20]. Мистецтво у Гегеля виступає способом пізнання людиною самої себе. У художній творчості людина розкриває свій духовний світ. У творах мистецтва людина утверджує цілісність світу, відбувається діалектична взаємодія суб'єктивного й об'єктивного.

Мистецтво за Гегелем поділяється на символічне, класичне та романтичне. Для символічної форми мистецтва характерною ознакою є бідність форми щодо змісту, ідея не знаходить втілення у зовнішній дійсності. Символічну форму Гегель вважає передумовою розвитку мистецтва та підкреслює, що таке мистецтво притаманне народам Сходу, давнього Єгипту, Індії. Архітектура є прикладом символічної форми мистецтва. Класична форма мистецтва, яку виділяє філософ, притаманна античній Греції. Мистецтво давньої Греції демонструє цілісність духу і природи, їх гармонію. Мистецтво класичної доби є розквітом пластичної культури. Н. Чумак зазначає, що у грецькій культурі це «час, коли краса і досконалість людського тіла знайшли відображення в їх статичному та динамічному вираженні в мистецтві» [9, с. 26]. Як підкреслює дослідниця, гармонійний зв'язок душі, розуму та тіла людини є характерною рисою пластичної мови, а якщо порушується цей зв'язок, то виникає конфлікт між людиною і навколишнім середовищем. Щоб цього не було «необхідний процес очищення, передусім, душі і розуму від пристрасної складової

людської природи», який греки називали катарсисом [9, с. 27]. Мистецтво сприяє духовному вдосконаленню. Романтична форма мистецтва у Гегеля – уособлює красу духовну.

Некласична філософія зосереджує увагу на таких проявах духовного життя людини як воля, інтуїція, несвідоме, екзистенція. Зменшення людиною в собі волі до життя, за Шопенгауером, дозволяє їй не тільки пізнавати світ, але й позбавляє її від страждань. Подолання страждання відбувається в художній творчості завдяки свободі, яку реалізує митець. О. Конт висуває ідею зближення мистецтва і гри.

К. Юнг особливе місце відводить дослідженню колективного несвідомого, яке він розглядає як сукупність психічних первісних образів чи архетипів. Архетипи себе розкривають різними символами у сновидіннях, художній творчості. Найбільш важливим архетипом у Юнга є «самість». Самість є серцевиною психіки особистості, навколо якої об'єднуються інші складові. У творчому процесі свідоме та несвідоме взаємозалежні. К. Юнг і З. Фройд розробляють психоаналітичну концепцію художньої творчості. У Фройда «несвідоме» в символічній формі знаходить свій вияв у міфах, снах, творах мистецтва.

У мистецтві, за Фройдом, відбувається своєрідне «примирення» «реальності» і «задоволення». Зі свідомості людини витісняються у сферу несвідомого не прийняті культурою імпульси, які людина здатна реалізувати у творчості. Творчість допомагає підтримувати психічну рівновагу. За Фройдом, вона є своєрідною терапією, яка дозволяє усувати хворобливі симптоми. У результаті творчого самоочищення несвідомі потяги та бажання перетворюються у соціально прийнятну діяльність митця. Духовне очищення художника нагадує «катарсис» Арістотеля. Якщо Арістотель віддає перевагу трагедії, то Фройд утверджує таку специфіку всього мистецтва.

Ф. Ніцше у пошуках істини звертається до давньогрецької міфології. Вважає, що метафізичну сутність речей можна визначити завдяки мистецтву. Філософ розглядає аполлонічне та діонісійське мистецтво. Це протиставлення порядку і хаосу. Давньогрецький бог Аполлон уособлює порядок, міру, гармонію. Діоніс втілює в собі істину природи, яка протистоїть культурі. Занурення у міфологію повертає людину у справжню природну дійсність. Міф надає сенс людському буттю. Діонісійський міфологізм виразно розкривається, вважав Ніцше, у музичному творі Ріхарда Вагнера «Unendliche Melodie», з німецької – нескінченна мелодія. Така музика підкреслює трагічність людського життя та здатна пробудити свободу людини.

А. Бергсон підкреслює виняткову роль творчості у пізнанні світу, а також наголошує на винятковій ролі художника, який здійснює творчий процес. У художніх творах представників екзистенційної філософії А. Камю, Ж.-П. Сартра, М. Гайдеггера висувались категорії абсурдності буття, страждання, страху, відчаю. Особистість вважали вони повинна протидіяти середовищу, суспільним викликам, усьому ворожому, що нав'язує свою волю, інтереси, мораль.

Через мистецькі твори, вважав Г.-Г. Гадамер, відбувається діалог культур крізь час і простір. «Мистецтво відповідає духу часу і тенденцій культури народу, в якому воно бере свій початок» [8, с. 56]. Інтерпретація твору у мислителя розглядається як засіб його реалізації. Художній твір у Гадамера є «ereigniss, тобто подія, яка «привласнює нас» собі» [8, с. 59].

Художня творчість кожної історичної доби представлена різними видами мистецтва. Мистецький твір, зазначає Ж. Янко «неодмінно несе в собі відбиток історичного розвитку суспільності і служить не лише моді, а й плеканню світоглядних засад» [11, с. 81].

Через творчість митець виражає власні почуття, фантазію, думки, волю. Художня свідомість, як підкреслює В. Жадько, «містить у собі в нерозчленованій цілості потребу та здатність пізнання світу, його ціннісного осмислення, його перетворення нічим ще не

обмеженою силою уяви» [2, с. 279]. Мистецтво відіграє роль засобу спілкування, пізнання та перетворення світу. Воно для людини є «вираженням внутрішньої свободи від вузько натуралістичного існування, культивує в людині здатність нових способів сприймання і мислення» [5, с. 22]. «Мистецтво – це особливий засіб самореалізації людини та спосіб вирішення багатьох життєвих проблем» [3, с. 52].

Л. Ляшенко підкреслює, що існує тісний взаємозв'язок між «естетичними цінностями, естетичним відношенням до життя та художньою творчістю» [4, с. 38]. У художній творчості особистість реалізує свій творчий потенціал. «Становлення особистості неможливе без самовиявлення та розвитку її творчого потенціалу» У творчості проявляється «ставлення людини до себе та до навколишнього світу» [7, с. 64].

Творчість впливає на духовний, емоційний, інтелектуальний розвиток людини. Сприйняття людиною творів мистецтва сприяє розвитку її психічних процесів, які проявляються у художньому акті співтворчості. Творчість «забезпечує розвиток гармонійної особистості, впливає на становлення і збагачення її фізичних, психологічних, духовних можливостей» [1, с. 29]. Завдяки творчій діяльності людина створює «якісно нові, оригінальні, неповторні, культурні, цінності» [10, с. 89]. У творчості виникає особливе відношення людини до світу, в якому превалує емоційне начало. Завдяки творчості розкривається духовний світ особистості. Вона дозволяє краще розуміти світ та сприяє вирішенню буденних проблем.

Розгляд проблем минулого через нове прочитання художнього твору дозволяє краще розуміти сучасні проблеми. Як наголошує Ж. Янко, «пізнання через художній твір можливе лише тоді, коли у ньому відбиті тогочасні реалії» [11, с. 78]. Художні твори є «важливим джерелом вивчення соціальної дійсності: в них сконцентроване художнє осмислення певної доби суб'єктом автором-митцем» [11, с. 78].

Творча діяльність відбувається в загальному потоці історії, вона взаємопов'язана з духовним життям суспільства та особистості. «У різних аспектах життя суспільства виявляється «дух часу» (Гегель, К. Ясперс), що акумулює соціальні реалії, в тому числі, і в художніх творах, що підсилюють наголос на типових соціальних фактах» [11, с. 79]. Т. Міронова вказує, що «сучасні візуальні мистецтва стають потужним інструментом та комунікативним засобом сучасної культури» [6, с. 139].

Художня творчість сприяє розвитку позитивних якостей особистості, а саме, наполегливості, витримці, цілеспрямованості, співчуттю. Духовні зміни в людині дозволяють їй вибудовувати гармонійні взаємини з іншими людьми, природою, мистецтвом. «Багатогранність мистецтва, унікальність і невичерпність його можливостей відкривають новий шлях до генерації гармонійної особистості [3, с. 52].

Найзаповітніші мрії митця реалізуються в художніх творах. Відбувається опанування знаннями, розвиваються навички, удосконалюється майстерність художника. Творча особистість у процесі діяльності розвиває свої здібності, знання, вміння, здатна виражати власну думку, збагачує свій духовний світ та сприяє розвитку духовної культури суспільства.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Потяг до прекрасного є одним з природних і давніх якостей людини. Наслідкування природі, яке було притаманне античності, змінилося на суворе дотримання умовних правил, релігійності в добу Середньовіччя. Якщо античність утверджувала концепцію впорядкованого космосу, ідею гармонії, краси, то християнське богослов'я зосереджувало увагу на ідеї божественного творіння світу, а поняття «творчість» використовувалось по відношенню до діяльності Бога. Художня творчість середньовіччя представлена героїчним епосом у літературі, розвиненим іконописом.

Художня творчість цікавила філософів Відродження; Нового часу; представників німецької класичної філософії; екзистенціалізму, позитивізму, аналітичної психології та інших неklasичних філософських напрямків. Найбільш загальні закони художньої творчості і мистецтва стали предметом дослідження теоретичної естетики. Сьогодні художню творчість також досліджують філософи та мистецтвознавці.

Художня творчість, мистецтво мають ознаки самого життя з його невлівимістю, привабливістю і пошуками смислу. Людина, яка займається художньою творчістю є обдарованою особистістю, відрізняється творчою активністю, а її зв'язки зі світом та іншими людьми багатогранні й різноманітні. Вона здатна до саморозвитку, реалізації творчого потенціалу, створює цінності у вигляді творів мистецтва. Завдяки творчості людина не лише перетворює об'єктивну дійсність, але й самовдосконалюється.

Список використаної літератури

1. Бутенко В., Бутенко Н. Естетична свідомість як умова організації життєдіяльності особистості за законами краси. *Молодь і ринок*. Київ. 2020. Вип. 3-4 (182-183). С. 23-29.
2. Жадько В. Творчість як чинник формування духовності. *Освітні стратегії і практики. Філософія освіти*. Київ. 2006. Вип. 3(5). С. 274-280.
3. Кучай О.В., Кучай Т.П., Чичук А.П. Зміст та роль мистецтва у розвитку людини й життя суспільства. *Наукові записки. Педагогічні науки*. Київ. 2024. Вип. 214. С. 50-54.
4. Ляшенко Л.Л. Естетичні цінності як об'єкт дослідження: від естетичного до культурологічного узагальнення. *Культура і сучасність : альманах. Культурологія*. Київ. 2021. Вип. 1. С. 36-41.
5. Мафтії А.-Л. Місце і роль мистецтва в історичному розвитку людини і людства: гегельянські варіації. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. Київ. 2022. С. 19-23.
6. Міронова Т.В. Плюральність художньої творчості у сучасному образотворчому мистецтві: специфіка медіамистецтв. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал*. Київ. 2021. Вип. 2. С. 139-148.
7. Пономарьов О., Черемський М. Творчість як важлива умова становлення особистості. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. Київ. 2019. Вип. 1. С. 56-67.
8. Труханова А.О. Вплив Гайдеггера на філософське осмислення концепту «мистецтво» Гадамером. *Мультиверсум. Філософський альманах*. Київ. 2021. Вип. 1(173). Т. 2. С. 54-76.
9. Чумак Н.В. Пластичне самовираження людини як культурно антропологічний феномен : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук. Харків. Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна. 2021. 206 с. URL: https://philosophy.karazin.ua/ua/nauka/rada/chumak_dis.pdf [25 Грудень 2024].
10. Шандрук С. Творчість як употужнення здібностей особистості. *Психологія і суспільство. Серія. «Психологія творчості»*. Київ. 2015. Вип. 3. С. 86-91.
11. Янко Ж. Соціальне пізнання художнього твору як реконструкція соціальної дійсності. *Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка*. Київ. 2011. Вип. 1. С. 78-83.

ARTISTIC CREATIVITY AS A MEANS OF TRANSFORMING THE WORLD AND SPIRITUAL SELF-EXPRESSION OF PERSONALITY

Olha Potishchuk

*National Technical University of Ukraine
«Ihor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»,
Faculty of Sociology and Law, Department of Philosophy
Beresteyskyi ave., 37, 03056, Kyiv, Ukraine*

Natalia Franko

*National Technical University of Ukraine
«Ihor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»,
Faculty of Sociology and Law, Department of Philosophy
Beresteyskyi ave., 37, 03056, Kyiv, Ukraine*

Maryna Storozhyk

*National Technical University of Ukraine
«Ihor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»,
Faculty of Sociology and Law, Department of Philosophy
Beresteyskyi ave., 37, 03056, Kyiv, Ukraine*

The article is devoted to the study of artistic creativity as a sphere of spiritual and practical activity of a person, in which self-expression and self-realization of the personality take place. In artistic creativity, a person realizes his dreams, fantasies, creative thinking and skills. A creatively gifted person is able to see beauty in everyday things. He reproduces the noticed images in works of art, finds peace and relaxation in creative activity. The artist not only reproduces reality, but also invests his feelings and skills in works of art. In works of art, one can always notice the author's style of the artist. A person immersed in art is enriched spiritually.

In the beautiful world of art, a person finds inspiration, expands his vision of the world and increases the level of self-awareness. In artistic creativity, aesthetic taste, the inner world of the individual are revealed. The artist reveals his individuality, reveals thoughts, feelings, beliefs, creative activity. Art is an important element of our life. It contributes to the formation of aesthetic values, improves the emotional and psychological state of a person.

A true work of art will always find a response in the soul of the listener, viewer, reader. And it does not matter when it was created, to which cultural era it belongs, what images it reveals, what events it describes. In artistic creativity, not only the freedom of the artist is realized, but also the desire to create together. Art forms aesthetic taste, helps to understand beauty, contributes to solving life problems.

The desire to know the world is a natural feature of man. Artistic creativity is a means of knowing and transforming the world. Man not only transforms the world, but also develops his abilities. In the process of artistic creativity, self-development of the personality occurs.

Key words: artistic creativity, artistic activity, art, aesthetic views, man, beauty, the beautiful, freedom, harmony, spirit, spirituality, spiritual culture, sensory, emotional perception, knowledge and transformation of the world, self-development of the personality.